

PRZEWODNIK

CHÂTEAU DE
CHENONCEAU

Diana de Poitiers 1499 - 1566

W 1547 r. król Henryk II ofiaruje Chenonceau swojej faworycie Dianie de Poitiers, która łączy w sobie urodę, inteligencję i poczucie interesu... Stwarza ona w zamku najbardziej niezwykle i nowoczesne wówczas ogrody. Budując słynny most na rzece Cher, nadaje zamkowi Chenonceau jego jedyną w świecie architekturę.

Katarzyna Medycejska 1519 – 1589

Wdowa po Henryku II, Katarzyna Medycejska, oddała Dianę, upiększa jeszcze bardziej ogrody i kontynuuje prace architektoniczne. Każe wznieść dwupiętrową galerię, by organizować w niej wystawne uroczystości. Jako regentka, Katarzyna zarządza królestwem ze swojego zielonego gabinetu, wprowadza w Chenonceau włoski przepych i ustanawia władzę młodego króla.

Ludwika Lotaryńska 1553 – 1601

W 1589 roku, po śmierci swojego męża, Henryka III, Ludwika Lotaryńska wycofuje się do zamku w Chenonceau i przywdziewa białą żałobę, zgodnie z ceremoniałem królewskim. Zostaje zapomniana przez wszystkich i jest jej trudno zachować tryb życia królowej-wdowy. Poświęca swój czas lekturze, dobroczynności i modlitwie. Jej zgon oznacza koniec obecności królewskiej w Chenonceau.

ZAMEK W CHENONCEAU ZAMEK DAM

Ludwika Dupin 1706 – 1799

W XVIII wieku, czarująca przedstawicielka okresu Oświecenia, Ludwika Dupin, przywraca zamkowi jego przepych. Prowadzi tutaj elitarny salon i otacza się gronem wybitnych pisarzy, poetów, naukowców oraz filozofów, takich jak Montesquieu, Voltaire lub Rousseau. Ta rozważna protektorka Chenonceau uratuje zamek podczas Rewolucji.

Marguerite Pelouze 1836 - 1902

W XIX wieku, Marguerite Pelouze, pochodząca z burżuazji przemysłowej, postanawia w 1864 r. przekształcić zabytek i park na teatr według swojego doskonałego gustu. Przeznacza fortunę na jego restaurację, podobnie jak za czasów Diany de Poitiers. Ponura afera polityczna przyczyni się do jej bankructwa. Chenonceau zostaje sprzedane i kolejno sprzedawane do 1913 r.

Simonne Menier 1881 - 1972

Podczas Pierwszej Wojny Światowej, daleko od okopów, Chenonceau poznaje ból wojny. Simone Menier, doświadczona pielęgniarka, zarządza szpitalem zainstalowanym w obu galeriach zamku, przekształconego i wyposażonego na koszt jej rodziny (czekolady Menier). Ponad 2000 rannych znajdzie tu pomoc, aż do 1918 r. Brawura zainspirowała ją do licznych aktów oporu podczas Drugiej Wojny Światowej (1939-1945).

Budując zamek w Chenonceau na rzece Cher w XVI wieku, Thomas Bohier z żoną Katherine Briçonnet burzą fortecę i ufortyfikowany młyn należące do rodu Marques i zachowują tylko basztę: La Tour des Marques, którą przebudowują w stylu renesansu.

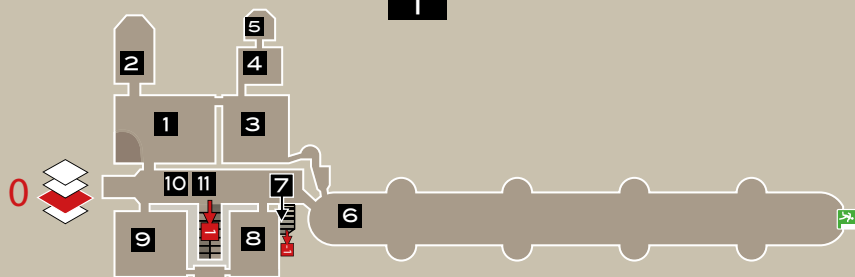
Podwórzec odtwarza plan dawniejszego zamku średniowiecznego, wyznaczonego fosami.

Niedaleko wieży zachowała się studnia ozdobiona chimera i orłem - godłem rodu Marques.

Zbliżając się do zamku, wzniesionego na filarach dawnego ufortyfikowanego młyna, dostrzega się monumentalne wrota. Pochodzą one z epoki Franciszka I, a są wykonane z rzeźbionego i malowanego drewna. Ich lewą stronę zdobi herb Thomasa Bohier, a prawą jego żony Katherine Briçonnet - budowniczych zamku. Nad nimi mieści się salamandra - herb Franciszka I oraz napis po łacinie: „FRANCISCUS DEI GRATIA FRANCORUM REX - CLAUDIA FRANCORUM REGINA” (Franciszek, z łaski Boga, król Francji i Klaudia, królowa Francji).

PODWÓRZEC I BASZTA ZWANA «LA TOUR DES MARQUES»

W pomieszczeniu tym przebywali uzbrojeni strażnicy, na których spoczywał obowiązek zapewnienia królowi ochrony.

Kominek z XVI wieku ozdobiony jest herbem Thomasa Bohier. Na dębowych drzwiach (również renesansowych), pod płaskorzeźbami świętych patronów (Św. Katarzyny i Św. Tomasza) obojga budowniczych Chenonceau, znajduje się dewiza Thomasa Bohier i Katherine Briçonnet : «S'il vient à point, me souviendra» co oznacza: «Jeżeli zdołam wybudować Chenonceau, nie zostanę zapomniany».

Na murach znajduje się ciąg tapiserii flamandzkiej z XVI wieku przedstawiających sceny z życia zamku, zaręczyny oraz polowanie. Kufy są z okresu gotyku i renesansu. W XVI wieku służyły one do przechowywania srebra stołowego, naczyń stołowych i tapiserii, które dwór zabierał ze sobą przenosząc się z siedziby do siedziby. Na stropie z widocznymi belkami można dostrzec dwie przeplatające się litery «C» - znak Katarzyny Medycejskiej.

Na posadzce zachowały się pozostałości majoliki z XVI wieku.

KOMNATA STRAŻY DWORSKIEJ

Z Komnaty Straży Dworskiej przechodzi się do Kaplicy drzwiami, nad którymi wznosi się posąg Dziewicy Maryi.

Skrzydła tych drzwi dębowych przedstawiają Chrystusa i Św. Tomasza oraz cytat z Ewangelii według Św. Jana: „INFER DIGITU TUUM HUC”; „DNS MEUS ET DEUS ME” («Wyciągnij tu swój palec», «Pan mój i Bóg mój»).

Witraże z XX wieku (1954 r.), których oryginały uległy zniszczeniu na skutek bombardowania w 1944 roku, zostały wykonane w pracowni szklarskiej mistrza Maxa Ingrandy.

W Loggii po prawej stronie znajduje się posąg Matki Bożej z dzieciątkiem wykonany z marmuru z Karrary przez Mino da Fiesole.

Nad kapliczną nawą dominuje balkon królewski oznaczony datą 1521 r., z którego królowe brały udział w nabożeństwach.

Po prawej stronie ołtarza, znajduje się rzeźbiona szafka kredensowa z obrobionego kamienia, ozdobiona dewizą rodu Bohier.

Do dziś można jeszcze odczytać znajdujące się na ścianach inskrypcje po angielsku pozostawione przez szkockich strażników królowej Marii Stuart, po prawej stronie od wejścia, noszące datę 1543 r.: «Gniew człowieka nie spełnia Sprawiedliwości Bożej» i z datą 1546 r. «Nie dajcie się zwyciężyć Złu». Na ścianach znajdują się obrazy o tematyce religijnej:

- Il Sassoferrato: Dziewica Maryja w błękitnej chuście
 - Alonso Cano: Jezus głoszący kazanie przed Ferdynandem i Izabelą
 - Jouvenet: Wniebowzięcie
 - Sebastiano del Piombo : Złożenie do grobu
 - Murillo: Święty Antoni z Padwy.
 - Szkoła Francuska - XV wiek: Zwiastowanie.
- Kaplica została uratowana podczas Rewolucji Francuskiej dzięki pomysłowi ówczesnej dziedziczki, Madame Dupin, zrobienia w niej składu na drewno, ukrywając w ten sposób charakter religijny tego miejsca.

KAPLICA

Pomieszczenie to było osobistą komnatą faworyty króla Henryka II, Diany de Poitiers, której król podarował Chenonceau. W 1559 roku, po śmierci Henryka II, który podczas turnieju rycerskiego został zabity w pojedynku z kapitanem swojej gwardii szkockiej, Gabrielem Montgomery, wdowa po nim, królowa Katarzyna Medycejska odebrała Dianie zamek w Chenonceau, a w zamian dała jej Chaumont-sur-Loire. Kominek Jeana Goujon, francuskiego rzeźbiarza wywodzącego się ze Szkoły w Fontainebleau, ozdobiony jest (podobnie jak i strop kasetonowy) inicjałami Henryka II i Katarzyny Medycejskiej: H i C, które splecione razem mogły tworzyć literę D oznaczającą Dianę de Poitiers. Jego odrestaurowanie zawdzięcza się pani Pelouze. Łoże z baldachimem, fotele w stylu Henryka II pokryte kordybanem i znajdujący się przy łóżu cudowny stół z intarsją pochodzą z epoki renesansu. Bardzo piękny dziewiętnastowieczny brąz przedstawiający «Dianę d'Anet» upamiętnia faworytę króla. Należy także zauważyć na kominku portret Katarzyny Medycejskiej - dzieło Sauvage'a. Dwie tapiserie flandryjskie z XVI wieku

o znacznych wymiarach przedstawiają:
- Tryumf Siły jadącej na rydwanie zaprzężonym w dwa lwy i w otoczeniu postaci ze Starego Testamentu.

Sentencję łacińską znajdującą się w górnej części obramowania należy przetłumaczyć: «Kto z całego serca swego dary niebios miłuje, ten nie cofa się przed wypełnieniem czynów, które dyktuje mu pobożność».

- Tryumf Miłosierdzia. Otoczone epizodami biblijnymi, trzyma ono na jednej dłoni serce, a drugą wskazuje słońce. Sentencja łacińska oznacza: «Kto w niebezpieczeństwie okazuje mężne serce, ten po śmierci otrzyma w nagrodę zbawienie».

Po lewej stronie okna: Chrystus z szat obnażony - dzieło Ribalty, Mistrza de Ribery. Po prawej stronie kominka: Dziewica z dzieciątkiem - dzieło Murillo. Pod tym obrazem mieści się biblioteczka zawierająca archiwizację Chenonceau, z których jeden dokument, widoczny w witrynie, pozwala rozpoznać podpisy Thomasa Bohier i Diany de Poitiers.

KOMNATA DIANY DE POITIERS

Gabinet pracy Katarzyny Medycejskiej, która po śmierci swego małżonka - króla Henryka II - została regentką królestwa.

Z tej właśnie komnaty zarządzała Francją.

Na stropie z XVI wieku, zachowanym w nienaruszonym stanie, można dostrzec dwie przeplatające się litery «C» jej inicjałów.

Tapiseria brukselska z XVI wieku zwana «tapiserią z kokornakiem» («à l'Aristoloche»), jest zarazem gotycka i renesansowa. Jest wyjątkowa ze względu na swój pierwotnie zielony kolor, który zmienił się w niebieski oraz z racji tematyki zainspirowanej odkryciem Ameryki: srebrnych bażantów z Peru, ananasów, orchidei, granatowców, zwierząt i roślin nieznanych w Europie do 1492 roku.

Po obu stronach drzwi, dwa sekretarzyki włoskie z XVI wieku.

Na ścianach kolekcja obrazów, spośród których do najważniejszych należą:

- Tintoretto: Królowa Saby oraz Portret Doży
- Jordaens: Pijany Sylen
- Golsius: Samson i Lew
- Ribera : Trzej biskupi
- Jouvenet: Jezus wypędzający kupców ze Świątyni
- Spranger: Scena alegoryczna malowana na metalu.
- Veronese: Studium głowy kobiecej
- Poussin: Ucieczka do Egiptu
- Van Dyck: Amorek z małpami

ZIELONA KOMNATA

W tym pokoiku, który był jej czytelnią, Katarzyna Medycejska ustawiła swój stół do pracy. Rozciąga się z niego wspaniały widok na rzekę Cher, wyspę i Ogród Diany.

Dębowy strop kasetonowy z 1525 r. w stylu włoskim, ze zwisającymi kluczykami, jest jednym z pierwszych stropów kasetonowych we Francji. Widać na nim inicjały budowniczych zamku TBK oznaczające: Thomas Bohier i Katherine Briçonnet.

Nad drzwiami:

- Andrea del Sarto: Święta Rodzina oraz po obu bokach:
- Bassano: Sceny z życia Św. Benedykta
- Correggio: Męczennica
- Jouvenet: Heliodor
- Poussin: Porwanie Hebe, Porwanie Ganimedesa, podcaszowie bogów, porwani na Olimp.

BIBLIOTEKA

Z komnaty Diany de Poitiers przechodzi się małym korytarzem do galerii.

W 1576 roku, według planów Philiberta de l'Orme, Katarzyna Medycejska kazała Jeanowi Bullant zbudować galerię na moście Diany de Poitiers.

Jest to wspaniała sala balowa wynosząca 60 metrów długości i 6 metrów szerokości, oświetlona 18 oknami. Posadzka jest wykonana z płytek wapiennych i łupkowych, a strop posiada widoczne belkowanie.

Inauguracja sali odbyła się w 1577 roku podczas uroczystości zorganizowanych przez Katarzynę Medycejską na cześć jej syna, króla Henryka III. Na obu krańcach sali znajdują się dwa bardzo piękne kominki renesansowe, z których jeden jest tylko dekoracją zakrywającą drzwi południowe prowadzące na lewy brzeg rzeki Cher.

W początku XIX wieku galeria została ozdobiona medalionami pochodzącymi z Muzeum Petits Augustins, przedstawiającymi słynne postacie historyczne.

Podczas Pierwszej Wojny Światowej, pan Gaston Menier, właściciel zamku w Chenonceau, urządził tu na własny koszt szpital, którego różne oddziały zajmowały wszystkie sale zamku. Podczas Drugiej Wojny Światowej rzeka Cher wyznaczała linię demarkacyjną. Ponieważ wejście zamku znajdowało się w strefie okupowanej (prawy brzeg), a południowe drzwi galerii prowadziły bezpośrednio na lewy brzeg, umożliwiło to Ruchowi Oporu przeprowadzenie licznych osób do wolnej strefy. Przez cały okres wojny bateria niemiecka była gotowa, by w każdej chwili zniszczyć zamek w Chenonceau.

GALERIA

Kuchnie zamku w Chenonceau mieszczą się w potężnych podmurowaniach uformowanych przez dwa pierwsze filary osadzone w korycie rzeki Cher.

Pomieszczenie kredensowe jest niską salą z dwoma ostrołukowymi sklepieniami. Znajdujący się tutaj kominek z XVI wieku jest największym kominkiem w zamku. Obok znajduje się piec do pieczenia chleba.

Pomieszczenie kredensowe sąsiaduje z:

- jadalnia przeznaczoną dla personelu zamku, a kiedyś dla szlachciców otaczających Ludwikę Lotaryńską.

- rzeźnią, w której widać jeszcze haki do zawieszania dziczyzny i kłocę do ćwiartowania mięsa.

- spiżarnią służącą do przechowywania żywności - mostem prowadzącym do kuchni w ścisłym tego słowa znaczeniu.

Pomiędzy filarami widać platformę, do której cumowano statki z zaopatrzeniem (zgodnie z legendą, jest nazwana Kąpieliskiem Diany [Bain de Diane] lub Kąpieliskiem Królowej [Bain de la Reine]). Podczas Pierwszej Wojny Światowej, renesansowe kuchnie zamku zostały wyposażone w nowoczesne urządzenia, czego wymagało przekształcenie zamku w szpital.

KUCHNIE

W komnacie znajduje się jeden z najpiękniejszych kominków renesansowych. Na okapie widzimy dewizę Thomasa Bohier: «S'il vient à point, me souviendra» - co nawiązuje do jego herbu znajdującego się nad drzwiami otoczonymi dwoma syrenami.

Umeblowanie składa się z trzech kredensów francuskich z XV wieku oraz z sekretarzyka włoskiego z XVI wieku, którego wyjątkowość polega na inkrustacjach z masy perłowej i kości słoniowej, grawerowany piórem. Jest to prezent ślubny dla Franciszka II i Marii Stuart.

Na ścianie znajduje się portret Diany de Poitiers jako Diany łowczyny, wykonany przez Le Primatice'a, malarza ze Szkoły w Fontainebleau. Obraz ten został namalowany w Chenonceau w 1556 roku; na jego ramie znajduje się herb Diany de Poitiers, księżnej d'Etampes.

Po obu stronach: trzy portrety mężczyzn Ravesteyna, Autoportret Van Dycka i Kobieta w kryzie Miervelta.

Obok, duży portret Laury Wiktorii Mancini jako Diany łowczyny. Siostrzenica Mazzariniego, żona Ludwika II, księcia Vendôme, księżna de Mercœur, była właścicielką Chenonceau w XVII wieku.

Obrazy otaczające okno: Archimedes Francisca de Zurbarana i Dwaj Biskupi (początek XVII wieku).

Po prawej stronie kominka, Trzy Gracie autorstwa Van Loo przedstawiają trzy siostry de Nesle: Panią de Châteauroux, Panią de Vintimille i Panią de Mailly, które były kolejnymi faworytami króla Ludwika XV.

SALON FRANCISZKA I

Na pamiątkę wizyty w Chenonceau z 14 lipca 1650 roku, Ludwik XIV podarował, dużo później, swemu wujowi Księciu Vendôme swój portret, autorstwa Rigauda, ze wspinałym obramowaniem wykonanym przez Lepautre'a, składającym się tylko z czterech potężnych elementów drewnianych. Król podarował także meble pokryte tapiserią z Aubusson oraz konsolę słynnego twórcy mebli stylowych, Boulle'a. Na renesansowym kominku, Salamandra i Gronostaj upamiętniają Franciszka I i królową Klaudię de France.

Gzyms otaczający strop z widocznym belkowaniem nosi inicjały rodu Bohier (TBK).

Na ścianie wschodniej się obraz Dzieciątka Jezus i Świętego Jana Chrzciela wykonany przez Rubensa i odkupiony od Józefa Bonaparte, którego Napoleon I, jego brat, ustanowił królem Hiszpanii.

W salonie znajduje się kolekcja obrazów francuskich malarzy XVII i XVIII wieku:

- Van Loo: Portret króla Ludwika XV
- Nattier: «Księżna de Rohan»
- Netscher: Portret Chamillarda, ministra Ludwika XIV i portret mężczyzny.
- Jean Ranc: Portret Filipa V, króla Hiszpanii i wnuka Ludwika XIV.

Ponadto, duży portret Samuela Bernard, bankiera Ludwika XIV, wykonany przez Mignarda. Niezwykle bogaty Samuel Bernard był ojcem Madame Dupin, której wdzięk i inteligencja są podkreślone na portrecie wykonanym przez Nattiera. Ludwika Dupin (1706 - 1799), przodek spowinowacony z George Sand, była właścicielką zamku w Chenonceau w XVIII wieku. Jako protektorka encyklopedystów, gościła tutaj Woltera, Rousseau, Monteskiusza, Diderota, d'Alemberta, Fontenelle'a i Bernardina de Saint-Pierre. Jej dobroć, hojność i inteligencja pozwoliły ochronić Chenonceau przed zniszczeniem podczas Rewolucji Francuskiej.

SALON LUDWIKA XIV

Hol jest pokryty serią sklepień ostrołukowych, których nierównomiernie rozmieszczone zworniki tworzą linię łamaną.

Koszyki głowic ozdobione są listowiem, różami, głowami aniołów, chimerami i rogami obfitości. Stworzony w 1515 r., jest jednym z najpiękniejszych przykładów rzeźbiarstwa dekoracyjnego francuskiego Renesansu.

Przy wejściu w dwóch wnękach nad drzwiami znajdują się posągi: Św. Jana Chrzciciela (patrona Chenonceau) i Madonny włoskiej w stylu Luca Della Robbia. Stolik myśliwski wykonany w marmurze włoskim pochodzi z epoki renesansu.

Nad wrotami mieści się nowoczesny witraż (1954 r.), autorstwa mistrza szklarza Maxa Ingrand, przedstawiający legendę o Świętym Hubercie.

Z holu, dębowe drzwi z XVI wieku prowadzą na schody.

HOL

Ich rzeźbione skrzydła przedstawiają Dawne Prawo (w postaci kobiety z zakrytymi oczami, trzymającej księgę i laskę pielgrzyma) i Nowe Prawo (z odsłoniętą twarzą i trzymającą palmę oraz kielich).

Schody prowadzące na pierwsze piętro zasługują na szczególną uwagę, gdyż są to jedne z pierwszych schodów prostych - biegun na biegunie - zbudowanych we Francji w oparciu o model włoski.

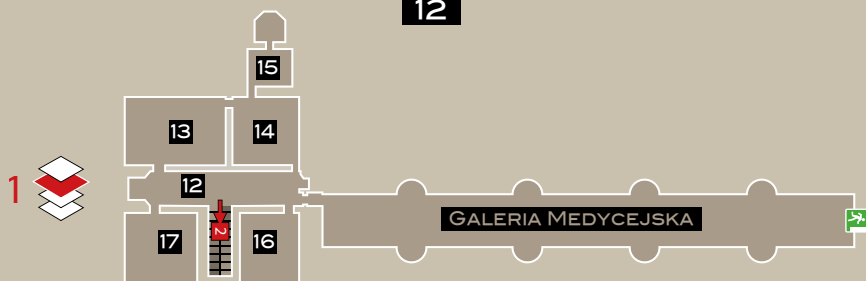
Hol jest pokryty pochyłym sklepieniem z żebrami przecinającymi się pod kątem prostym, skrzyżowania są ozdobione zwornikami, kasetony są ozdobione twarzami ludzkimi, owocami i kwiatami (niektóre motywy zostały zniszczone w czasie rewolucji).

Dwubiegunowe schody przedzielone są półpiętrzem w formie balkonu z balustradą, skąd widać rzekę Cher.

Początek drugiej części schodów ozdobiony jest bardzo ładnym, starym medalionem przedstawiającym popiersie kobiety z włosami w nieładzie.

SCHODY

Hol pierwszego piętra jest wyłożony małymi płytkami z terakoty, zdobionymi wzorem kwiatu lilii przesytej sztyletem.

Strop posiada widoczne belki.

Znajdujące się nad drzwiami medaliony z marmuru, przywiezione z Włoch przez Katarzynę Medycejską, przedstawiają cesarzy rzymskich:

Galbę, Klaudiusza, Germanikusa, Witeliusza i Nerona.

Kolekcja sześciu tapiserii z Audenarde z XVII wieku przedstawia sceny z polowania, według szkiców Van der Meulena.

Hol kończy się balkonem, z którego widać basztę Tour des Marques i podwórzec. Wyznacza on plan średniowiecznej fortecy.

Po prawej stronie, otoczony tarasami, ogród Diany de Poitiers dozorowany przez Kancelarię. Po przeciwnej stronie, bardziej intymny, ogród Katarzyny Medycejskiej i jego centralny basen.

HOL KATARZYNY BRIÇONNET

Komnata ta nosi taką nazwę na pamiątkę dwóch córek i trzech synowych Katarzyny Medycejskiej.

Jej córki: królowa Margot (żona Henryka IV), Elżbieta de France (żona Filipa II Hiszpańskiego) i jej synowie: Maria Stuart (żona Franciszka II) Elżbieta Austriaczka (żona Karola IX) i Ludwika Lotaryńska (żona Henryka III). Sufit kasetonowy z XVI w. wykonano z paneli pochodzących z westybulu apartamentów Ludwika lotaryńskiego.

Kominek pochodzi z okresu renesansu.

Na ścianach zawieszona jest kolekcja tapiserii flandryjskich z XVI wieku przedstawiających: Oblężenie Troi i Porwanie Heleny, Gry cyrkowe w Koloseum oraz Koronację króla Davida.

Po lewej stronie kominka, fragment tapiserii z XVI wieku przypomina epizod z życia Samsona. Wyposażenie meblowe składa się z dużego łóża z baldachimem, dwóch gotyckich kredensów zwieńczonych dwoma popiersiami kobiet z polichromowanego drewna z XV wieku oraz z kufru podróżnego nabijanego ćwiekami.

Na ścianach:

- Rubens: «Pokłon Trzech Króli», odkupiony od króla Hiszpanii, jest wstępnym szkicem dzieła znajdującego się w Muzeum Prado.
- Mignard: «Portret Księżnej d'Orlonne»
- Szkoła Włoska z XVII wieku : «Apollo u Admeta - Argonauty»

KOMNATA PIECIU KRÓLOWYCH

Komnata Katarzyny Medycejskiej jest uwieńczona drewnianym stropem z kwadratowymi kasetonami, malowanymi i połączanymi. W przegródkach można odczytać liczne inicjały. Można wśród nich odnaleźć herb Medyceusów; a w centrum splecione litery «C» oraz «H» od Catherine i Henryka II. Inne kasetony są ozdobione rzeźbionymi motywami roślinnymi przypominającymi sufit zielonego gabinetu. Bogate, rzeźbione meble komnaty i niezwykle rzadki komplet tapiserii z Flandrii pochodzą z XVI wieku. Tapiserie te ilustrują tematykę biblijną, Życie Samsona.

Są one godne uwagi ze względu na ich bordiury wypełnione zwierzętami symbolizującymi przysłowia (Spryt przewyższa Podstęp) oraz bajki, jak na przykład Rak i Ostryga.

W centrum komnaty łoże z baldachimem jest charakterystyczne dla Renesansu, ozdobione fryzami, pilastrami, profilowymi portretami zainspirowanymi antycznymi medalionami.

Po prawej stronie łoża obraz namalowany na drewnie przez Le Correggia przedstawia Edukację miłosną. Wersja namalowana na płótnie znajduje się w londyńskiej National Gallery.

Kominek i posadzka z terakoty pochodzą z okresu renesansu.

KOMNATA KATARZYNY MEDYCEJSKIEJ

Komnata Katarzyny Medycejskiej umożliwia dostęp do dwóch małych pomieszczeń, które tworzą gabinet rycin. Pierwsze pomieszczenie uwydatnia wspaniały strop, ozdobiony obrazem i elegancki kominek, będące świadectwem dekoracji Chenonceau dla Madame Dupin w XVIII wieku.

W drugim pomieszczeniu, z widokiem na rzekę Cher, strop i kominek pochodzą z okresu renesansu.

Zgromadzono tu pełną i urozmaiconą kolekcję rysunków oraz rycin przedstawiających zamek w różnych epokach. Od XVI wieku Diany de Poitiers, od sangwiny (pierwszy dokument, na którym pojawia się most) do akwarel architektów z XIX wieku, śledzi się ważne etapy konstrukcji Chenonceau, zmiany projektów poszczególnych właścicieli, a także opracowywanie ogrodów.

GABINET RYCN

Nowa Galeria Medycejska, znajdująca się na pierwszym piętrze zabytku, odsłania nigdy niezaprezentowaną kolekcję obrazów, tapiserii, mebli i dzieł sztuki: «Le château de Chenonceau» (Zamek Chenonceau) - olej pędzla Pierre'a-Justin Ouvrié (1806-1879); «Le Cher» (Rzeka Cher) - tapiseria z Neuilly (1883); kredens dwuczęściowy z okresu Haute Époque (okres obejmujący: Średniowiecze, Renesans i XVII w.) - należący do początkowego wyposażenia Zamku Chenonceau; posąg «Wenus Medycejskiej»..., nie pomijając cennego Kabinetu Ciekawostek, jak też dokumentów i archiwów, które pozwalają lepiej pojąć etapy konstrukcji i znaczące wydarzenia w historii zamku. Wizyta w tym miejscu wzbogacona jest również biografią sześciu niezwykłych Dam, które przez wieki czuwały nad losem Chenonceau.

GALERIA MEDYCEJSKA

Pomieszczenie to przypomina Cezarego, księcia de Vendôme, syna króla Henryka IV i Gabrielli d'Estrées - wuja Ludwika XIV. Cezary de Vendôme został właścicielem zamku w Chenonceau w 1624 roku.

Należy zwrócić uwagę na:

- Bardzo ładny strop z widocznymi belkami, wsparty gzymsem ozdobionym armatkami.
- Renesansowy kominek z herbem Thomasa Bohier został pozłożony i pomalowany w XIX wieku.
- Okno wychodzące na zachód jest obramowane dwoma drewnianymi kariatydami z XVII wieku.

Ściany pokryte są ciągiem trzech tapiserii Brukselskich z XVII wieku Cykl Ceres: ilustrujący mit zmiany pór roku.

Piękne bordiury, typowe dla Brukseli, przedstawiają girlandy z owoców i kwiatów wysypujących się z rogów obfitości.

Łoże z baldachimem i pozostałe meble w tej komnacie pochodzą z okresu renesansu.

Po lewej stronie okna:

- Murillo: «Portret Świętego Józefa».

KOMNATA CEZAREGO DE VENDÔME

Komnata ta przypomina Gabriellę d'Estrées, faworytę i wielką miłość króla Henryka IV oraz matkę jego uznanego syna, Cezarego de Vendôme.

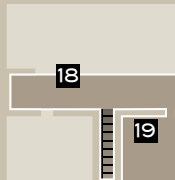
Strop z widocznymi belkami, posadzka, kominek i meble pochodzą z okresu renesansu.

Obok łóża z baldachimem, tapiseria flandryjska z XVI wieku nosi nazwę Sceny z życia dworskiego, Miłość.

Na trzech pozostałych ścianach znajduje się bardzo rzadka kolekcja tapiserii zwanych Miesiącami Łukasza: Czerwiec (znak Raka, strzyżenie owiec), Lipiec (znak Lwa, polowanie z sokołem), Sierpień (znak Dziewicy, zapłata dla żniwiarzy). Ich projekty zawdzięcza się Łukaszowi de Leyde, przyjacielowi Dürera. Nad sekretarzykiem znajduje się Płótno anonimowe z XVI wieku przedstawiające Świętą Cecylię, patronkę muzyków. Nad drzwiami znajduje się dzieło Ribaltę: «Dziecko z Barankiem».

KOMNATA GABRIELLI D'ESTRÉES

W holu tym zachowały się nietknięte ślady restauracji dokonanych w XIX wieku przez architekta Roguet, ucznia mistrza Viollet le Duc, dla Madame Pelouze, ówczesnej właścicielki. Należy zauważyć tapiserię z Audenaarde z XVI wieku przedstawiającą Bitwę na Kosowym Polu (15 czerwca 1389 r.). Niepewne zakończenie tej bitwy przedstawiające chrześcijańskich książąt bałkańskich z Imperium Osmańskim podsumował pokój między królową Serbii, Milicą i Sułtanem Bayezidem I.

Z obu stron tapiserii, dwa dzieła Pierre'a Justin Ouvrié przedstawiające zamek Chenonceau. Obydwa kredensy, obydwie stoły oraz posadzka pochodzą z okresu renesansu. Od XVIII do XIX wieku hol drugiego piętra był powszechnie zwany Bourbon Vendôme.

HOL DRUGIEGO PIĘTRA

Po zamordowaniu jej męża, króla Henryka III, przez mnicha Jacques'a Clément, 1-go sierpnia 1589 roku, Ludwika Lotaryńska zamyka się w Chenonceau i poświęca się rozmyślaniom i modlitwie.

Otoczona niewielką świtą wiernych jej osób, zawsze ubrana na biało, zgodnie z ceremoniałem żałoby królewskiej, została nazwana «Białą Królową».

Jej komnatę udało się zrekonstruować wokół pierwotnego stropu. Jest udekorowana symbolami żałobnymi: pióra (lub sterówki symbolizujące smutek), srebrne tży, łopaty grabarzy, sznury wdowie, korony cierniowe i grecka litera lambda (Λ), inicjał Ludwika, spleciony z literą eta (H) od Henryka III, którego portret, pędzla Franciszka Clouet, zdobi narożną wieżyczkę.

Gotycki Chrystus z cierniową koroną, religijna dekoracja (element nastawy ołtarzowej z XVI wieku) oraz klęcznik podkreślają atmosferę religijną i żałobną tej komnaty.

Łoże i meble pochodzą z XVI wieku.

Siostry zakonne - kapucynki, które Ludwika Lotaryńska pragnęła osiedlić obok siebie, na trzecim piętrze zamku, powróciły do swojego klasztoru dopiero w XVII wieku.

KOMNATA LUDWIKI Z LOTARYŃSKIEJI

OGRÓD DIANY

Struktura tego parteru ogrodowego nie uległa zmianie od czasu jego stworzenia przez Dianę de Poitiers, natomiast jego aktualny wygląd jest dziełem Achille'a Duchêne (1866-1947). U wejścia tego ogrodu dominuje tzw. Chancellerie, która była domem administratora za czasów Katarzyny Medycejskiej.

Dwie prostopadłe aleje i inne dwie, po przekątnej, wyznaczają osiem dużych trójkątnych trawników ozdobionych delikatnymi wolutami santoliny (12000 m²). W centrum znajduje się oryginalna fontanna, jak za czasów Diany de Poitiers.

Podwyższone tarasy, które chronią ogród przed przyborem wód rzeki Cher są udekorowane czaszami i pozwalają dostrzec krzewy, cisy, trzmieliny, bukszpany i kaliny wawrzynowate, które nadają rytm geometrii masywów. Latem, kwitnie tu ponad sto hibiskusów na łodygach. Między tymi krzewami, rabaty kwiatów podkreślają dokładną geometrię tego ogrodu.

Jesienią, bratki przeplatają się ze stokrotkami i kwitną przez całą zimę. Na wiosnę, sadzone są petunie, tytoń, karłowate dalia, werbeny lub begonie i czekają do następnej jesieni. Dookoła ogrodu pnące róże Iceberg przyozdabiają mury wspierające tarasy.

OGRÓD KATARZYNY

Bardziej «intymny» (5500 m²), Ogród Królowej Katarzyny Medycejskiej jest czystym wyrazem finezji.

Aleje skierowane w stronę wody i parku, dają wspaniałą widok na zachodnią fasadę zamku. Jego wzór posiada pięć porośniętych trawą płaszczyzn, zgrupowanych wokół eleganckiego basenu w kształcie koła i dzielonych bukszpanowymi kulami.

Od wschodu, ogród otoczony jest murkiem stojącym nad fosą, gdzie rosną opalikowane krzewy róż «Clair-Matin». Pienne róże i szeregi lawendy, nisko przycięte na okrągło, kreślą jego harmonijną linię. Perspektywa otwarta od strony północnej na Ogród zieleni i Oranżerię jest dziełem Bernarda Palissy.

OGRÓD ZIELENI

Narysowany przez Lorda Seymoura w 1825 roku dla hrabiny de Villeneuve, ówczesnej właścicielki i słynnej botaniczki, która zażyczyła sobie parku w stylu angielskim, Ogród zieleni znajduje się naprzeciw Ogrodu Katarzyny, od strony północnej.

Kolekcja niezwykłych drzew osłania to ogrodzone i zadarnione miejsce. Ten zbiór wyjątkowych okazów o stuletnim ugałężeniu składa się z: trzech platanów, trzech niebieskich cedrów, jodły hiszpańskiej, katalpy, kasztanowca, dwóch daglezji, dwóch sekwoi, grochodrzewu, orzecha czarnego i dębu wiecznie zielonego. Z Oranżerii, urządzonej w 18-tym i 19-tym wieku, widok poprzez Ogród zieleni pozwala dostrzec profil zamku. W XVI wieku, Katarzyna Medycejska wybrała to miejsce, by umieścić w nim swoją menażerię i woliery.

LABIRYNT

Znajdujący się na polanie 70-hektarowego parku labirynt włoski, stworzony na życzenie Katarzyny Medycejskiej, zawiera 2000 cisów posadzonych na ponad hektarowej powierzchni. W jego centrum, podwyższona altana umożliwia widok na całość z wysokości jeźdźca. Ta mała konstrukcja pokryta jest żywą wikliną. Szczyt jej dachu wieńczy pień cedrowy z posągami Wenus ; u jej boku posąg nimfy niosącej Bachusa w wieku dziecięcym. Aleja grabowa punktowana wazonami z posadzonymi bukszpanami i bluszczem otacza labirynt i pozwala dostrzec, po stronie wschodniej, monumentalne Kariatydy Jeana Goujon.

Te kariatydy, Pallas i Kybele oraz Atlanty, Herkulesa i Apollona, które zdobiły fasady zamku, zostały zgromadzone w tyle labiryntu.

GALERIA ZAPRZĘGÓW

Galeria Zaprzęgów, znajdująca się w dużej oborze szesnastowiecznej fermy, posiada rzadko spotykany zbiór pojazdów konnych, szlacheckich i wiejskich. Są to wozy typowo francuskie, jak Break i Tonneau lub pochodzenia angielskiego, jak Tilbury. Stanowią one część spuścizny, którą pragniemy ochronić. Były to pojazdy pańskie lub zaprzęgi wiejskie, głównie używane w XIX wieku; czasami mogły jeszcze być używane na naszych wsiach...

FERMA Z XVI WIEKU

Ferma, wspaniały kompleks z XVI wieku, obejmujący stajnie Katarzyny Medycejskiej, otwiera się ku ogrodowi warzywnemu. W swoim centrum, budynek chroni pracownię kwiaciarską, gdzie przez cały rok pracuje dwóch kwiaciarzy. Ukwiecanie każdego pomieszczenia zamku, jako nierozłączna część uroku Chenonceau, jest zapewnianie codziennie. Świeże kwiaty, zimą ogień w kominkach, obrazują stałą troskę zamku, by przyjąć osoby zwiedzające jak gości.

OGRÓD WARZYW I KWIATÓW

Ogród warzywny, dostępny dla zwiedzających, zaprasza do wędrowki. Jest zorganizowany w dwunastu kwadratach otoczonych jabłoniami i różami piennymi Queen Elizabeth, na ponad hektarowej powierzchni. Około dziesięciu ogrodników uprawia tu około stu gatunków kwiatów ciętych, których wymaga dekoracja kwietna zamku oraz ponad 400 krzewów róż. Zwiedzający mogą tu również poznać liczne gatunki warzyw i roślin oraz zadziwiających kwiatów, jak tuberozy i agapanty. Dwie dawne szklarnie pozwalają uprawiać cebulki hiacyntów, amarylisów, narcyzów, tulipanów i siał nasiona. Napotykane podczas spaceru ptaki i zwierzęta sąsiadują z osłami w Parku Osłów położonym obok ogrodu.

L'ORANGERIE — HERBACIARNIA

Znajdująca się naprzeciw Ogrodu zieleni, Oranżeria była początkowo zimowym schronieniem drzew pomarańczowych i cytrynowych, a obecnie jest restauracją dla smakoszy. Wychodząc za Henryka II, Katarzyna Medycejska wniosła również do naszej gastronomii wspaniałe bogactwo: połączenie Włoch i Francji. W XVIII wieku, zasady Jean'a-Jacques'a Rousseau, który o wiele wcześniej niż obecna tendencja zachwalał spożywanie produktów lokalnych, zgodnie z rytmem pór roku, inspirując tym Madame Dupin, znakomitą właścicielkę Chenonceau. Gościnność, wyrafinowana kuchnia i finezja oraz wytworne uroczystości, są tradycją w Chenonceau od czasów Renesansu. Restauracja dla smakoszy, l'Orangerie, zachowuje ten duch i wita w tym roku swojego nowego szefa kuchni, odznaczonego gwiazdkami i wyszkolonego u Georges'a Blanc oraz Bernarda Loiseau. Od XVI wieku winnice otaczające park produkują słynne dziś wino. Degustacje nowej apelacji AOC «Touraine-Chenonceaux» są proponowane w historycznej piwnicy kopuł (la Cave des Dômes).

Restauracje i herbaciarnia przy zamku są otwarte od połowy marca do połowy listopada. Aby udać się do restauracji, należy uiścić opłatę za wejście.

